

VISJON FOR LEKA KOMMUNE

«Ansvar og omtanke for hverandre»

RUSMIDDEL POLITISK HANDLINGS PLAN 2012-2016

Kommunedelplan under
Helse- og omsorgsplan

FORORD

Det er gjort enkelte beregninger på hva en rusavhengig koster samfunnet. Anslag fra Helsedirektoratet viser at en ungdom som begynner med sprøytemisbruk i 16 års alder har kostet samfunnet 19 millioner kroner i en alder av 40 år. Tapte arbeidsfortjeneste er ikke med i denne beregningen. I tillegg kommer sykmeldinger for familiemedlemmer, for ikke å snakke om de menneskelige omkostningene i disse situasjonene. Det er derfor viktig, både menneskelig og samfunnsøkonomisk, å satse på forebygging og tidlig intervensjon.

Etter alkoholloven § 1 – 7d er kommunen pålagt å utarbeide alkoholpolitiske retningslinjer. Leka kommunes Alkoholpolitiske retningslinjer ble vedtatt av Leka formannskap i møte 4. 6.12, Sak 51/12.

Nyere forskning har påvist sammenhenger mellom voksnes alkoholbruk og bruken av andre, avhengighets skapende stoffer blant ungdom og yngre voksne. Samtidig vil strategier og tiltak for å redusere etterspørselen etter alkohol og narkotika i stor utstrekning være de samme.

Sosial- og helsedepartementet mener derfor at alle de rusmiddelpolitiske spørsmålene som kommunene stilles overfor, bør behandles i en

Innholdsfortegnelse

HVORFOR EN RUSMIDDELPOLITISK HANDLINGSPLAN?	3
INNLEDNING	4
Kommunens arbeid med planen	4
Forankring	5
BESKRIVELSE OG VURDERING AV RUSMIDDELSITUASJONEN	6
Rusmiddelsituasjonen i Norge.....	6
Rusmiddelsituasjonen i Leka kommune:.....	6
Tall for Leka	8
RUSMIDDELPOLITISKE MÅL OG STRATEGIER	8
Nasjonale mål og strategier.....	8
Kommunens mål og strategier	9
Vurdering:.....	10
TILTAK.....	10
Forebyggende tiltak.....	10
OPPFØLGING OG REHABILITERING AV RUSMIDDELBRUKERE.....	11
GJENNOMFØRING OG OPPFØLGING AV DEN RUSMIDDELPOLITISKE HANDLINGSPLANEN	12
MÅL OG TILTAK.....	13
Vedlegg 2.	18
ALKOHOLPOLITISKE RETNINGSLINJER I LEKA KOMMUNE perioden 2016 –2020.....	Feil!
Bokmerke er ikke definert.	

Alkohol er den 3 viktigste årsak til at folk blir syke og til tidlig død i Europa. (WHO)

HVORFOR EN RUSMIDDELPOLITISK HANDLINGSPLAN?

Rusmiddelproblemene er sammensatte. Dette tilsier at planen bør være både tverrfaglig og tverretattlig. Den bør omfatte alle sider av kommunens rusmiddelarbeid. Hensikten er at kommunens rusmiddelpolitiske arbeid ses i en sammenheng. En ruspolitisk plan skal være helhetlig. Helhetlige mål knytter arbeidet innenfor et område sammen med utviklingsmål innenfor andre områder og er tydelig forankret i kommunens visjon og verdigrunnlag. Dette betyr at vi må se de rusmiddelpolitiske utfordringer i sammenheng, prioritere forebyggende tiltak og hjelpetiltak ut fra Leka kommunes situasjon og behov.

Alle typer forebyggende tiltak, bevillingspolitikk, så vel som oppfølging og rehabilitering av rusmiddelmisbrukere bør samles i en plan.

Mål, strategier og tiltak på rusmiddelområdet berører helsetjenesten, sosialtjenesten, skole og kultur- og organisasjonsarbeid.

En rusmiddelpolitisk handlingsplan bør dessuten omtale målgrupper og tiltak som er nærmere beskrevet i andre kommunale planer der disse måtte foreligge, for eksempel psykiatriplan. For å kunne se dette også i et folkehelseperspektiv bør kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser også ses i sammenheng med dette planarbeidet. På bakgrunn av dette har vi valgt en bred sammensetning i arbeidsgruppen.

Helse- og omsorgsdepartementet sier følgende om Folkehelse:

Folkehelsearbeid er samfunnets samlede innsats for å styrke faktorer som fremmer helsen, redusere faktorer som medfører helserisiko, og beskytte mot ytre helsetrusler. Videre skal folkehelsearbeidet bidra til en jevnere sosial fordeling av faktorer som påvirker helsen.

Folkehelsearbeidet er sektorovergripende og omfatter tiltak i mange samfunnssektorer med sikte på:

- Utvikle et samfunn som legger til rette for positive helsevalg og sunn livsstil
- Fremme trygghet og medvirkning for den enkelte og gode oppvekstvilkår for barn og ungdom
- Forebygge sykdommer og skader

INNLEDNING

Dette dokumentet har som siktemål å være et arbeidsredskap som skal bli brukt i kommunens Rusmiddelpolitiske arbeid.

Ettersom rusmiddelarbeidet ikke er konkretisert til ett område i Leka kommune, men er fordelt over flere områder, blir det enda viktigere å ha en god plan å jobbe etter. Slik arbeidsgruppen ser det, vil ansvaret for å følge opp denne planen i hovedsak ligge til den tverrfaglige gruppen som er beskrevet i psykiatriplan.

Planen inneholder rusforebygging i befolkningen, brukerbehandling, åpningstider/ skjenkebevillinger for Leka kommune (se Vedlegg 1).

Det er tatt sikte på å trekke tråder fra en del overordnede statlige mål/regionale mål og prioriteringer til lokale prinsipper, målsettinger og strategier.

Kommunens arbeid med planen

Ifølge Plan- og bygningslovens (LOV-2008-06-27-71) § 11-1 Kommuneplan – kan det utarbeides kommunedelplaner for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder. Helhetlig Rusmiddelpolitisk Handlingsplan er å anse som en kommunedelplan og skal vurderes i sammenheng med andre kommunale planer.

Leka kommunestyre vedtok oppstart av arbeidet med å skrive Leka kommunes Rusmiddelpolitiske plan i møte 9/11.

Det ble i samme vedtak opprettet en arbeidsgruppe bestående av:

Helsesøster Grete Johansen. Lederne i Skolen, Barnehagen, Sykestuen og NAV .

Etter hvert fant man det nyttig å utvide arbeidsgruppen for å dekke en del manglende kunnskap. Leka kommunes arbeid med rusmiddelpolitisk handlingsplan har foregått gjennom et tett tverrfaglig samarbeid og samarbeidspartene har bestått av;

Helsestasjon v/ helsesøster Grete Johansen

Psykisk helse v/ psykiatrisk sykepleier Ingunn Hansen

Pleie og omsorg v/ leder Tove Kvaløy

Skolen: v/ teamleder Kjell Arve Sønnesyn

NAV v/ sosionom Vivian Laugen

Trenden i Europa er at episoder med "hard drikking" øker. (Espad 2007)

Bevillingskontoret v/ Venke Strat Thorsen

Politiet: v/Lensmann Ole Kristian Holand

Leka barnehage v/ styrer Silje Fjellseth

Kompetansesenter for rusmiddelspørsmål i Norge har også vært en god samarbeidspartner.

Noen av deltakerne i arbeidsgruppa har parallelt med utarbeidelsen av denne planen, fått veiledning på planen, som er ment å gi deltakerne nødvendig kunnskaper og ferdigheter i arbeid med utvikling og implementering av helhetlige ruspolitiske planer

Sosial- og helsedirektoratets Veileder for kommunal rusmiddelpolitisk handlingsplan (IS-1362) har gjort at vi har fått med oss det sentrale i plandokumentet vårt. Den har sammen med KoRus tatt oss igjennom prosessen fra A til Å med å utarbeide og implementere et helhetlig plan.

Forankring

Implementering av planen må være et vedvarende arbeid som må pågå i hele planperioden. Rådmannen vil ha ansvar for at administrativ og politisk ledelse holdes oppdatert i forhold til satsningsområder, gjennomføring av tiltak og effekt, inntil vi får på plass en stilling som får hovedansvaret for rus.

Regjeringens hovedmål for rusmiddelpolitikken er lik alkohollovens formålsparagraf
Redusere negative konsekvenser som rusmiddelmisbruk har for enkeltpersoner og samfunnet.

Det helhetlige perspektivet betyr at:

- Rusavhengighet anses som et alvorlig folkehelseproblem
- Forskning viser at alkohol og narkotika bør sees i sammenheng som avhengighetsproblem
- Kommunale bevillingsordninger i henhold til alkoholloven sees i sammenheng med annen forbygging og behov for innsats på rehabiliteringsområdet i rusfeltet

BESKRIVELSE OG VURDERING AV RUSMIDDELSITUASJONEN

Rusmiddelsituasjonen i Norge

Først noen tall: gjennomsnittelig antall liter med alkoholholdig drikke, som drikkes av

Nordmenn i løpet av ett år (tallene inkluderer også lettøl):

1988 76,42 ltr

1997 81,46 ltr

2008 92,91 ltr

(kilde SIRUS)

Mye tyder på at Nordmenn har tilegnet seg det såkalte ”kontinentale” drikkemønsteret, med vin til maten, og at dette kommer i tillegg til et mer tradisjonelt mønster der det drikkes relativt sjelden – men i store mengder. Kort sagt kan vi si at Nordmenn drikker både ofte og mye. Forbruket blant ungdom har heldigvis ikke vært økende.

Rusmiddelsituasjonen i Leka kommune:

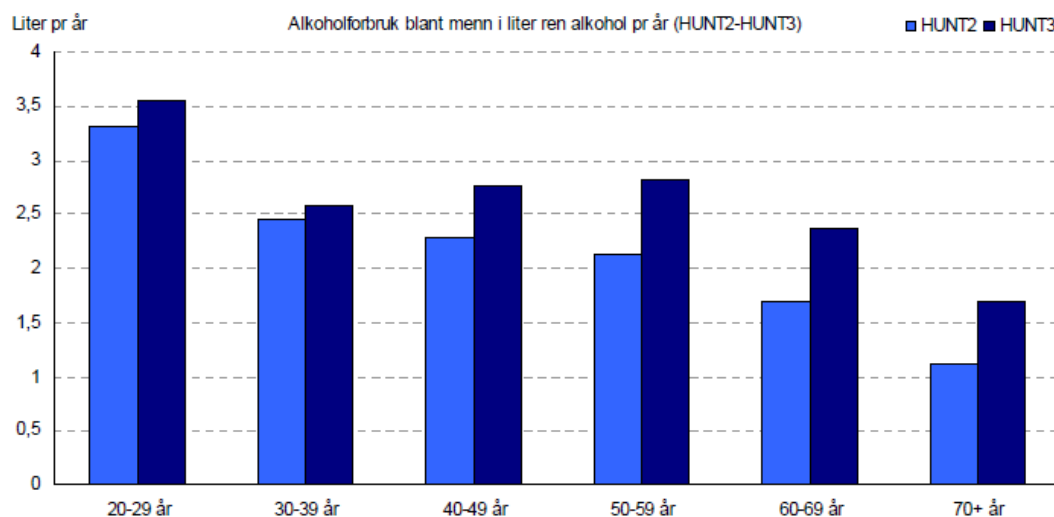
SIRUS kan ikke fremskaffe statistikker på kommunenivå, og følgelig kan man ikke tallfeste økning eller nedgang i kjøp av alkoholholdige drikker i Leka kommunen. Men vi har ingen grunn til å tro at ikke Leka har det samme mønster som landet for øvrig.

Når det gjelder bruk av illegale rusmidler, så har vi ikke kjennskap til at dette er et omfattende problem i vår kommune.

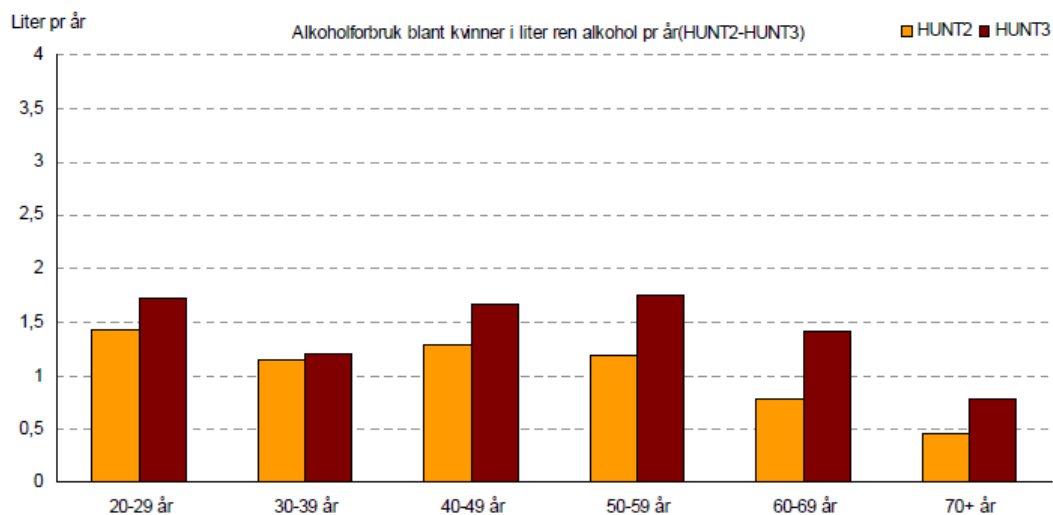
Under målsettinger i den alkoholpolitiske plan for Leka kommune, skal det praktiseres en alkoholpolitikk i samsvar med alkohollovens formål. Statlige føringer skal følges opp lokalt, og kommunen skal arbeide for at barn og unge under 18 år ikke bruker alkohol eller andre rusmidler. Tallfesting av rusmiddelsituasjonen på Leka har ikke vært mulig på grunn av størrelsen på kommunen og fare for gjenkjennelse i en eventuell brukerundersøkelse.

Lensmannen i Leka er vel den som best kan uttale seg om rusituasjonen i kommunen og har en oversikt over hva som skjer i kommunene rundt oss. Det viser seg at de omkringliggende kommunene har et mer belastende rusmiljø enn Leka har i dag. I følge lensmannen har nok Leka også etablerte miljø, det bør det ikke være tvil om, men noe tyngre miljø er det ikke her. Vi har også valgt å ta med tall om røyking og bruk av snus, da dette også er rusmidler.

Da vi ikke har noe tallmateriale fra Leka kommune, så velger vi å ta med tall fra helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag – HUNT.

Figur 3. Alkoholforbruket blant menn i Nord-Trøndelag i liter ren alkohol pr år.

Figur 4. Alkoholkonsumet blant kvinner i Nord-Trøndelag i liter ren alkohol per år.

Tall for Leka

Det er pr i dag to salgssteder i kommunen som omsetter alkohol klasse1.

I 2008 ble det omsatt til sammen 27393 liter alkohol i klasse 1.

Kommunen har et skjenkested - med alle rettigheter. Her var omsetningen på 3357 liter alkohol klasse 1 (2,5% til 4,7 %), 230 liter klasse 2 (4,8 – 22%) og 105 liter klasse 3(23% - 60%).

I forhold til salg av alkohol har kommunen maks utvidet salgstid, mens når det gjelder skjenking av alkohol er skjenketiden utvidet med en time i forhold til alkohollovens normaltid.

Skjenkekontrollen i Namdalen har ansvaret for kontroll av salgs- og skjenkesteder i kommunen. De foretar kontroller minst tre ganger i året. I løpet av de siste fem årene har det ikke vært avdekket noen alvorlige brudd på alkoholloven ved disse kontrollene.

Kommunen har ikke vinmonopolutsalg.

Kommunen har ingen spesielle tiltak som har rusmiddelforebyggende mål som hovedoppgave, men har flere tiltak hvor forebygging av rusmiddelbruk er et av målene.

RUSMIDDELPOLITISKE MÅL OG STRATEGIER

Det er i denne planen laget et eget avsnitt med mål og tiltak. Dette er gjort med bakgrunn i at det er ønskelig for administrasjonen at en får en ens mal for utarbeidelse av kommunedelplaner. Dette vil igjen lette arbeidet med årlig rullering av planene. Hovedmål er derfor delt inn i delmål, tiltakene er prioritert, noen er forsøkt kostnadsberegnet, hvem har ansvar og litt om tidsperspektiv på de ulike tiltak.

Nasjonale mål og strategier

Regjeringen utformer rusmiddelpolitikken på nasjonalt nivå, og den legger fram handlings- og strategiplaner.

I ”Regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer 2006 – 2008” finner vi følgende mål.

Hovedmål:

Redusere sosiale og helsemessige skader av rusmiddelbruk betydelig

Viktige delmål:

- Forebygge alle typer rusmiddelbruk, med særlig fokus på forebyggende arbeid blant barn og ungdom
- Bedre tilgangen til effektiv rådgivning, hjelp og behandling for personer med rusmiddelproblemer og deres pårørende
- Oppnå en vesentlig reduksjon i forekomsten av rusmiddelrelaterte helseskader og antallet rusmiddelrelaterte dødsfall

Rusmiddelpolitikken omfatter både alkohol og narkotika. Den nasjonale planen mot rusmiddelproblemer vektlegger sterkt en politikk som regulerer tilgjengeligheten av rusmidler.

Kommunens mål og strategier

Det er kommunestyret som utformer den lokale rusmiddelpolitikken. Rusmiddelpolitikken i kommunene består av så vel tilgjengelighetsregulerende virkemidler som tiltak rettet inn mot spesielle målgrupper.

Med bakgrunn i den kartlegging som er gjort gjennom ett storforeldremøte og arbeidsmøter, har vi satt opp disse hovedmålene;

1. Redusere sosiale og helsemessige skader av rusmiddelbruk

Delmål:

- Skaffe kunnskap og fremme samarbeid

2. Forebygge misbruk av rusmidler

Delmål:

- Hindre rekruttering
- Holdningsskapende arbeid
- Forsterke ungdommens holdninger til å si nei til rusmidler

Sentrale myndigheter anslår at 10% av befolkningen har ett rusproblem. 1 av 10 barn under 16 år lever sammen med foreldre som er avhengig av alkohol

3. Ettervern

Delmål:

- Fokus på den enkeltes behov etter behandling
- Godt ettervern gir motivasjon for behandling

Vurdering:

Rusmiddelsituasjonen vurderes som svært sammenlignbar med nabokommunene.

Legal alkoholomsetning foregår fra forretninger, skjenkested og offentlige arrangement med skjenkebevilling. Legalt alkoholbruk har økt etter at festarrangørene begynte å søke om skjenkebevilling, og illegal alkoholomsetning antas å være redusert tilsvarende.

Utsatte grupper er ungdom og unge voksne, spesielt i helgene.

Risikosituasjoner er festarrangement og arrangement hvor mye ungdom er samlet.

Ungdom ferdes mye i hele regionen (Ytre Namdal og Bindal) – dette gjelder i alle retninger.

Dette fører til at det også på Leka, til tider, finnes personer som selv benytter – eller tilbyr andre – narkotiske preparater.

TILTAK

Selv om arbeidsgruppa, i vår kommune, ikke har avdekket de helt store problemene relatert til rusmidler, er det viktig å forebygge og følge med utviklingen på dette området.

For at voksne skal kunne være gode rollemodeller, er det viktig at også de voksne kan ha arenaer for å møtes som er alkoholfrie. Gjennom idrettslaget har kommunen et godt tilbud når det gjelder fysisk aktivitet, men det er viktig også å ha andre aktiviteter. Det bør arbeides aktivt med å få Lekas befolkning til å engasjere seg i lag og foreninger.

Det er viktig at det skapes alkoholfrie arrangement for ungdom. Det vi nå ser er en tendens til at ungdom samles i private hjem der det ikke er muligheter for å følge med på hva de holder på med.

Forebyggende tiltak

Rusmiddelproblemer oppstår og utvikler seg på mange ulike arenaer og i ulike faser av livet. Forebygging må derfor rette seg mot flere arenaer som befolkningen deltar på. Det kan blant

annet være i barnehage, skole, arbeidsliv og ulike fritidsarenaer.

Det er viktig at foreldre inkluderes i holdningsskapende arbeid blant barn og unge. Dette ser vi gir best effekt. Foreldreutvalget i skolen (FAU) er viktig for forebygging i skole.

Hesledirektoratet har utformet fem gode råd til ungdomsforeldre som kan være lurt å følge:

- Ikke gi alkohol til ungdom under 18 år
- Snakk med andre foreldre om felles mål og grenser
- Tenk gjennom dine egne grenser når det gjelder alkohol
- Vis at du bryr deg
- Sett tydelige grenser

Leka Kommune har fått tilbud fra kompetansesenter for rus, Midt-Norge (KoRus) om å delta i et utviklingsprogram for lokalt rusforebyggende arbeid, PREMIS. Leka kommune takket ja til dette tilbudet i kommunestyrevedtak 08/2011. Det er nedsatt en lokal arbeidsgruppe som har jobbet med PREMIS i en prosjektperiode på snart 3 år og tiltak er i startfasen og skal videreføres utover prosjektperioden.

Arbeidsgruppen ser på at kommunens engasjement i prosjektet Premis er veldig bra. PREMIS bygger på mange av de målene som gruppen har satt opp.

OPPFØLGING OG REHABILITERING AV RUSMIDDELBRUKERE

Kommunen er liten, og heldigvis er det sjelden at det dukker opp problemstillinger som dette.

Vi har NAV kontor, som gir råd og veiledning i forbindelse med rusproblematikk. Vi har også psykiatrisk sykepleier med god kjennskap til denne brukergruppen.

Kommunelegen er lett tilgjengelig, og har god kjennskap til behandlingsformer og tiltak.

Pr i dag har Leka Kommune noe kompetanse for å kunne drive med oppfølging og rehabilitering av rusmisbrukere og har rutiner på å henvise til fagkompetanse ved behov.

Et av arbeidsgruppas viktigste forslag til tiltak for å nå hovedmålene er at det tverrfaglige team som er beskrevet i psykiatriplan videreføres og at de har faste møter hvor rus er tema.

Dette for å holde kontinuitet i arbeid med rus og for å øke kunnskapen til de som arbeider på fagfeltet i vår kommune.

Rusmiddelmissbrukere er ofte en gruppe som har behov for tjenester med et omfattende spekter både når det gjelder selve innholdet i tjenestene, samt et omfattende tilbud (i enkelte tilfeller 24 timer i døgnet).

Selv om Leka kommune har noe kompetanse innen rusfeltet, kan det i enkelte tilfeller bli aktuelt å kjøpe ulike plasser / behandlingstilbud for denne gruppen. Som en følge av kommunens størrelse er det vanskelig å iverksette samt organisere tilbud av en slik omfattende art, som er nødvendig for å kunne gi et tilfredsstillende behov for enkelte i denne brukergruppen.

Enkelte leverandører på markedet tilbyr tjenester / plasser av både kortere og mer langvarig art for denne brukergruppen. Viktig å foreta en vurdering av innholdet i tilbudet / tjenesten som skal kjøpes.

For å sikre godt ettervern er det foreslått at den instans som henviser til behandling for rusproblemer også samtidig skal opprette en ettervernkontakt. Det bør også opplyses om hvem i Leka kommune, som kan kontaktes hvis personer gjennomfører privat behandling.

GJENNOMFØRING OG OPPFØLGING AV DEN RUSMIDDELPOLITISKE HANDLINGSPLANEN

Som nevnt i innledningen er dette en førstegenerasjonsplan og vil måtte justeres etter hvert som vi får mer erfaring. Den kommunale virkeligheten er i stadig forandring – nye problemfelt dukker opp og det vil være et jevnlig behov for rullering av kommuneplanen slik at ny kunnskap innarbeides. Den rusmiddelpolitiske handlingsplanen skal behandles i hver kommunestyreperiode. En årlig rullering må se på om en har lyktes i planarbeidet og om tiltakene har hatt den ønskede effekt.

Denne planen skal også ses i sammenheng med Leka kommunes årlige budsjett og handlingsprogram. De tiltak som vedtas i denne planen skal innarbeides her.

Arbeidsgruppen foreslår at vi må få plassert rus på ett bestemt område slik at noen har hovedansvaret. I de fleste Namdalske kommuner er rus definert som rus- og psykiatritjeneste i kommunen. Rus bør derfor legges til psykiatritjenesten i Leka kommune.

MÅL OG TILTAK

Planen behandler 4-årsperioden fra 2012 – 2016.

Ved rullering av planen, vil tiltak som eventuelt ikke har hatt ønsket effekt bli erstattet.

Målene må også eventuelt justeres.

VISJON FOR LEKA KOMMUNE : « ANSVAR OG OMTANKE FOR HVERANDRE »

MÅL

- **Redusere sosiale og helsemessige skader av rusmiddelbruk**
 - Skaffe kunnskap og fremme samarbeid
- **Forebygge misbruk av rusmidler**
 - Hindre rekruttering
 - Holdningsskapende arbeid
 - Forsterke ungdommens holdninger til å si nei
- **Ettervern**
 - Fokus på den enkeltes behov etter behandling
 - Godt ettervern gir motivasjon for behandling

Vedlegg 1

TILTAKSPLAN

Tiltak	Kommentar	Kostnad	Ansvarlig	Når:
Koordinerende enhet	Faste halvårige møter hvor rus er tema, for å øke kunnskap og samarbeid. Undergrupper som jobber individrettet (månedlige møter/ hver 2 mnd-avhengig av behov)		PLO (leder), Skole, Helsesøster, Barnehage, NAV, barnevern, lege, politi (Alle ansvarlig for behov på individnivå)	To faste møter i året på systemnivå. Etter behov på individnivå
Barne og ungdomsteamet (BUT) - <i>Iverksetter og organiserer tiltak som er rusforebyggende</i> - <i>fokus på forebyggende arbeid innen psykisk helse</i>	Eksempler på igangsatte rusforebyggende aktiviteter: <ul style="list-style-type: none"> • Dans i skolen • Volleyballturnering • Markering av verdensdagen for psykisk helse • Årlig fagdag • Ungdomskvelder/ klubb 	70 000	Kultur (leder), Helsesøster, Psykiatrisk sykepleier, Lensmannen, MOT informanter, En fritidsengasjert person med barn i skolen	Ca en gang i måneden
Aktivt fungerende FAU	Rus tas opp som tema hver høst og vår	Eksterne midler til opplæring eks via KoRus	Skoleledelse ved rektor, Leder i FAU	Ca 4 møter i året
Ungdomsskolen	Rusmidler er tema i ulike fag(Eks. samfunns- og naturfag) "Vær Røykfri" kampanje, 8. 9. 10. kl. Samarbeid mellom elever, foreldre, lærere.		Faglærere Kontaktlærere på de forskjellige trinnene	Gjennom hele skoleåret
Ungdomsklubb:	Viktig med et fast alkoholfritt ungdomstilbud Opplæring / samarbeid med	Lønn ungdomsarbeider 2 t/u	Utfordring å finne en klubbleder/ ungdomsarbeider	Ca en gang i måneden

	andre ungdomsklubber Finne et egnet lokale			
Kulturskoletilbud	Viktig med bredde i tilbudet, så man fanger flest mulig. Vise frem det som blir gjort hvert halvår		Kulturskoleleder	
MOT Mot i skolen MOT i lokalsamfunn Alle som jobber med barn og unge lærer opp gjennom MOT til å gå fremfor som et godt eksempel, fokusere på MOT sine verdier	<ul style="list-style-type: none"> • MOT har livet til ungdom i sentrum. • MOT bevisstgjør ungdom til å ta egne valg og vise mot – • MOT til å leve, • MOT til å bry seg • MOT til å si nei 		Mot i skolen: Rektor, Informanter Mot i lokalsamfunn: Mot leder MOT koordinator, De som er opplært gjennom MOT	Kon- tinuerlig
PREMIS Pre-misbruk = før det blir misbruk: opplæringspakke for kommunen så de kan bli bedre på rusforebygging. Et utviklingsprogram for lokalt rusforebyggende arbeid med oppfølging fra kompetansesenter for rus, Midt Norge (KoRus)	<ul style="list-style-type: none"> • Tidlig innsats i barnehagen: kompetanseheven de program for ansatte i bh om risiko og beskyttelsesfaktorer. Kartlegging av prosedyrer på eget arb.sted - rutiner 		Styrer i barnehagen	Høst -12 Kon- tinuerlig etter opp- læring
	<ul style="list-style-type: none"> • Kjærlighet og grenser: Et skoleprogram for elever på ml.trinn, hvor det å styrke familier ift kommunikasjon, omsorg og grensesetting er målet. Programmet har en rusforebyggende effekt. 		Kontaktlærer mellomtrinn (ansvar for gjennomføring) Helsesøster, teamleder mellomtrinn	Skole- timer til elever på dagtid + kveldsprogram for foreldre (går over 8 uker hvert skoleår)

	<ul style="list-style-type: none"> • ØPP (Ørebro prevention program): Forsknings-basert metode om ungdomsfall og normbrudd blant ungdom som har til hensikt å forebygge tidlig alkoholdebut 		Kontaktlærer ungdomstrinn (ansvar for gjennomføring) Helsesøster, Teamleder ungdomstrinnet	Foredrag/info på 15 min. som kjøres på hvert foreldremøte gjennom hele ungdomstrinnet
	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvarlig Vertskap: Ansvarlig alkoholhåndtering på: <ul style="list-style-type: none"> • Offentlige arrangement • Herlaugsdagene • Off. fest • Vertshuset 		Kommunestyre Rådmann Kulturkontoret Lensmannsetaten Arrangementkomiteer	Kontinuerlig
	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunal rusmiddel-politisk handlingsplan: Legger føringer for de tiltak kommunen skal jobbe med 		Rådmann, PREMISgruppa	Planen benyttes kontinuerlig. Evalueres årlig og rulleres hvert 4. år
AKAN	Arbeid på alle arbeidsplasser som fokuserer på rus og rusproblemer – sende tydelige signaler og rusproblemer vil kunne oppdages, oppfølging og ettervern		Rådmann, Lege, helsepersonell for oppfølging og ettervern	Kontinuerlig
Undervisning i skolen				
Allmenntiltak for å skape rusfrie arena	<ul style="list-style-type: none"> • Gi idrettslaget fri bruk av alle kommunale idrettsanlegg mot at de gir et tilbud til alle 		Kommunestyre kulturkontor idrettslaget	

	kommunens innbyggere.		Kulturkontoret	
Lekasamfunnet – gode forbilder	<ul style="list-style-type: none">• Bygdekino• Fokusere på rollen som forbilde – Alle er forbilder for noen og derfor har alle et ansvar.• Voksenlaging: Sette fokus på ulovligheten ved å gi rusmidler de som ikke er gamle nok• Gjøre unge voksne bevisst på sin rolle• Tilgjengelig alkohol i Hjemmet• Hindre tilgang		Innbyggerne i Leka, arbeidsplasser, lag og foreninger, (spesielt idrettslag) Rådmannen ved rusansvarlig og FAU Løpende	Kon- tinuerlig

Vedlegg 2.

ALKOHOLPOLITISKE RETNINGSLINJER I

LEKA KOMMUNE

perioden 2016 – 2020

De enkelte søknader om salgs- og skjenkebevillinger for alkoholholdig drikk behandles i overensstemmelse med de alkoholpolitiske prinsipper som er uttrykt i kommunens ruspolitiske handlingsplan hvor Leka kommune har som målsetting å redusere helseskader gjennom redusert forbruk av alkoholvarer.

Rutiner ved tildeling av salg- og skjenkebevillinger behandles av Leka Formannskap

Bevillingsperiode

Bevillingsperioder settes til max 4 år – senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre har tiltrådt.

Behandling av bevillingssøknader

1. Bevilling til salg av alkoholholdig drikk gruppe 1 - drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol - tildeles kun dagligvarebutikker.
Ved tildeling og fornyelse av bevilling skal det legges vekt på om søker kan ansees egnet til å ha bevilling. Ved søknad om fornyelse av bevilling skal det tas hensyn til tidligere erfaring med søkerens utøvelse av bevilling i form av
 - brudd på vilkår som er satt for bevillingen
 - brudd på skjenke- eller aldersbestemmelser
 - endring av driftskonsept uten godkjenning
 - klanderverdige ordensforhold ved bevertningsstedet
2. Ved tildeling av skjenkebevilling skal skjenkelokalets beliggenhet, størrelse og beskaffenhet samt målgruppe for virksomheten tillegges vekt.

Uteservering

Etter søknad kan skjenkesteder få tillatelse til å skjenke øl/vin utendørs på areal som ligger i nær tilknytning til godkjent skjenkelokale.

Bevilling kan gis for en bestemt del av året og for en enkelt bestemt anledning (alkohollovens § 1- 6)

3. Ambulerende bevilling - alkohollovens § 4-5

Kommunestyret har opprettet ambulerende skjenkebevillinger og kan tillate at en eller flere av disse bevillinger blir utøvd på et sted eller steder som kan tildeles person(er) for skjenking:

- a) til deltagere i sluttet selskap.
- b) for en enkelt anledning (åpne fester)

Den ambulerende bevillingen gjelder for det lokalet (rommet) det skjenkes i. Alkoholholdig drikke skal ikke tas ut og inn av lokalet

Tiden for salg og utlevering av alkoholholdig drikk gruppe 1

- alkohollovens § 3-7

Salg og utlevering av alkoholholdig drikk gruppe 1 kan skje innenfor lovens maximaltid:

- mandag – fredag: kl. 08.00 – kl. 20.00
- dager før søn- og helligdager: kl. 08.00 – kl. 18.00

Tiden for skjenking av alkoholholdig drikk - alkohollovens § 4-4

Generelt blir normaltiden å gjelde.

Normaltiden for skjenking av øl og vin er fra kl. 08.00 – 01.00.

Normaltid for skjenking av brennevin er fra kl. 13.00 – 24.00.

På fredager/lørdager og i forbindelse med høytider kan det etter søknad gis bevilling for skjenking fram til kl. 01.30

Ved søknad om skjenketid utover normaltid skal type skjenkested og beliggenhet vurderes.

Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger - alkohollovens § 1-9

Formannskapet oppnevnes til utvalg for kontroll med salgs- og skjenkebevillinger

For å utføre kontrollen engasjeres det egne kontrollører.

Utvalget for kontroll med salgs- og skjenkebevillinger og kontrollører gis opplæring i alkoholloven med forskrifter

Gebyr for salg og skjenking

Gebyrer betales i h.h.t. forskriftenes kap. 11. Gebyr for ambulerende bevilling og bevilling for en enkelt bestemt anledning settes til kr. 200, - pr. gang.

Gebyrer som innbetales skal fordeles likt mellom å dekke kommunens utgifter med saksbehandling og kontroll og tilskudd til rusfrie arrangement for barn og unge. 50% av inntekten settes på fond hvor man kan søke om tilskudd til alkoholfrie arrangement for barn/ungdom.

Forebyggende tiltak barn/ungdom

Kommunen vil støtte rusfrie aktivitetstilbud i regi av frivillige organisasjoner – jfr. avsnitt ang. gebyr. Leka B- og Ungdomsskole skal drive holdningsskapende arbeid i undervisningen.

Reaksjoner ved overtredelse av alkoholloven m/forskrifter (§ 1-8)

Dersom bevillingsinnehaver, og person som eier en vesentlig del av virksomheten – jfr. § 1- 7b - ikke lenger oppfyller kravene m.h.t. vandel, eller dersom bevillingshaver ikke oppfyller sine forpliktelser etter alkoholloven eller bestemmelser gitt i medhold av denne, kan bevillingen inndras.

Ved vurdering om bevillingen skal inndras og for hvilket tidsrom, skal følgende vektlegges:

- hva går overtredelsen ut på

- overtredelsens grovhet
- kan bevillingsinnehaver klandres for overtredelsen
- hva er gjort for å rette opp forholdet

Delegasjon

Med hjemmel i alkohollovens § 1-12 delegeres følgende myndighet:

Formannskapet:

- Fatte vedtak i saker om tildeling av salgs-/skjenkebevilling
- Tildele bevilling for en enkelt anledning og for en bestemt del av året – jfr. alkohollovens § 1-6, 3. ledd
- Godkjenning av flytting av salgs-/skjenkestedet til nye lokaler
- Godkjenning av endring av salgs-/skjenkestedets driftsform
- Fatte vedtak om inndragning av bevilling

Rådmann:

Fatte vedtak for en enkelt anledning:

- Utvidelse av salgs-/skjenketiden
- Utvidelse av skjenkelokale
- Tildele ambulerende bevilling til sluttede selskaper og for en enkelt anledning (åpne fester)– jfr. alkohollovens § 4-5
- Informere søkere om skjenkebevillingen

Annet:

- Godkjenne skifte av styrer og stedfortreder ved godkjente skjenke- og salgssteder

Evaluering

Rutiner ved tildeling av salgs- og skjenkebevillinger skal evalueres i begynnelsen av hver valgperiode sammen med kommunens alkoholpolitiske handlingsplan

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1989-06-02-27>